

Pieczna zastępcza w liczbach

Miesiące grudzień i styczeń w większości instytucji charakteryzują się gromadzeniem danych statystycznych i ich analizą. W niniejszym artykule chcemy przedstawić, jak kształtowała się piecza zastępcza w Polsce w roku 2021 i 2022. Dane Statystyczne przedstawione w artykule zostały opracowane przez Główny Urząd Statystyczny w Krakowie.

Pieczna zastępcza w 2021 r.

 1,1 %

Wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej w porównaniu z 2020 r.

Na koniec 2021 r. w pieczy zastępczej przebywało 72,3 tys. dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziny naturalnej, w tym 56,4 tys. w pieczy rodzinnej oraz 15,9 tys. w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu z 2020 r. liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej zwiększyła się o 1,1%.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej

Na koniec 2021 r. rodzinna piecza zastępcza funkcjonowała w formie rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych, których było 35 915 oraz w formie rodzinnych domów dziecka – 724 placówki. Wśród rodzin zastępczych rodziny spokrewnione stanowiły 64,2%, rodziny niezawodowe – 29,9%, a rodziny zawodowe – 5,9%.

Ponad połowa wszystkich rodzin zastępczych to rodziny spokrewnione

Rodzinna piecza zastępcza

Funkcję rodziny zastępczej pełniły 18 983 małżeństwa i 16 932 samotne osoby. Rodziny, które przyjęły jedno dziecko stanowiły 72,6%, dwoje dzieci – 18,0%, troje – 5,5%, zaś czworo i więcej dzieci 3,7% wszystkich rodzin zastępczych. 53,6% ogólnej liczby osób prowadzących rodziny zastępcze to osoby w wieku 51–70 lat. Rodzinne domy dziecka prowadziło 619 małżeństw i 105 samotnych osób. Większość osób (78,5%) pełniących funkcję rodzinnego domu dziecka była w grupie wiekowej 41–60 lat. Żadna osoba w przedziale wiekowym 18-21 lat nie podjęła się prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Niemal 54% pełniących funkcję rodziny zastępczej to osoby w wieku 51–70 lat

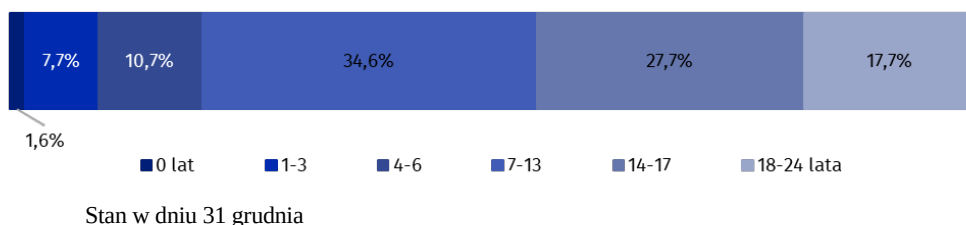
Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 56 357 dzieci, w tym 5 108 dzieci w rodzinnych domach dziecka. Spośród wszystkich dzieci objętych opieką 6 309 dzieci posiadało orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a 2 627 było sierotami. Biorąc pod uwagę wiek podopiecznych umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, zarówno w rodzinach zastępczych jak i w rodzinnych domach dziecka, najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku 7–13 lat (19 518) natomiast dzieci w wieku do 1 roku życia (892) stanowiły najmniej liczną grupę wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. W 2021 r. do rodzinnej pieczy zastępczej po raz pierwszy zostało przyjętych 9 664 dzieci. W ciągu 2021 r. rodzinną pieczę zastępczą opuściło 6 933 dzieci w wieku do 18 roku życia. Najwięcej z nich (31,3%) powróciło do rodziny naturalnej. Do adopcji trafiło 1 292 dzieci, natomiast do innej formy rodzinnej pieczy zastępczej 1 905 wychowanków. Z powodu przeniesienia do instytucjonalnej pieczy zastępczej, rodzinną pieczę zastępczą opuściło 909 dzieci, natomiast z powodu umieszczenia w domu pomocy społecznej,

Wśród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej 6 309 posiadało orzeczenie o niepełnosprawności

rodzinną pieczę zastępczą opuściło 39 dzieci. Wśród 3 980 pełnoletnich wychowanków, którzy w ciągu 2021 r. opuścili rodzinną pieczę zastępczą, 2 052 założyły własne gospodarstwo domowe, a 174 powróciło do rodziny naturalnej lub krewnych. Wśród wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą po ukończeniu 18 roku życia 1 485 z nich nadal się nie usamodzielniało.

Wykres 1. Struktura dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2021 r.

Placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej

Na koniec 2021 r. działały w Polsce 1 273 placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, z tego 1 260 placówek opiekuńczo-wychowawczych, 10 regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz 3 interwencyjne ośrodki preadopcyjne. Do placówek opiekuńczo-wychowawczych zaliczamy placówki socjalizacyjne (777), rodzinne (219), interwencyjne (51), specjalistyczno-terapeutyczne (31) oraz placówki łączące zadania (182).

Miejsca w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej posiadały 16 789 miejsc, w tym w placówkach socjalizacyjnych było 10 641 miejsc, w placówkach łączących zadania 3 087, a rodzinnych, interwencyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych odpowiednio - 1 657, 650 i 386 miejsc. Pozostałe placówki posiadały łącznie 368 miejsc.

61% wszystkich placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej to placówki socjalizacyjne

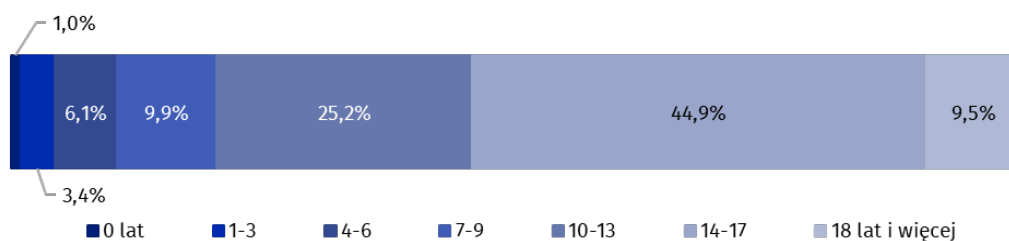
Wykres 2. Struktura miejsc w placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej według typu placówki w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej

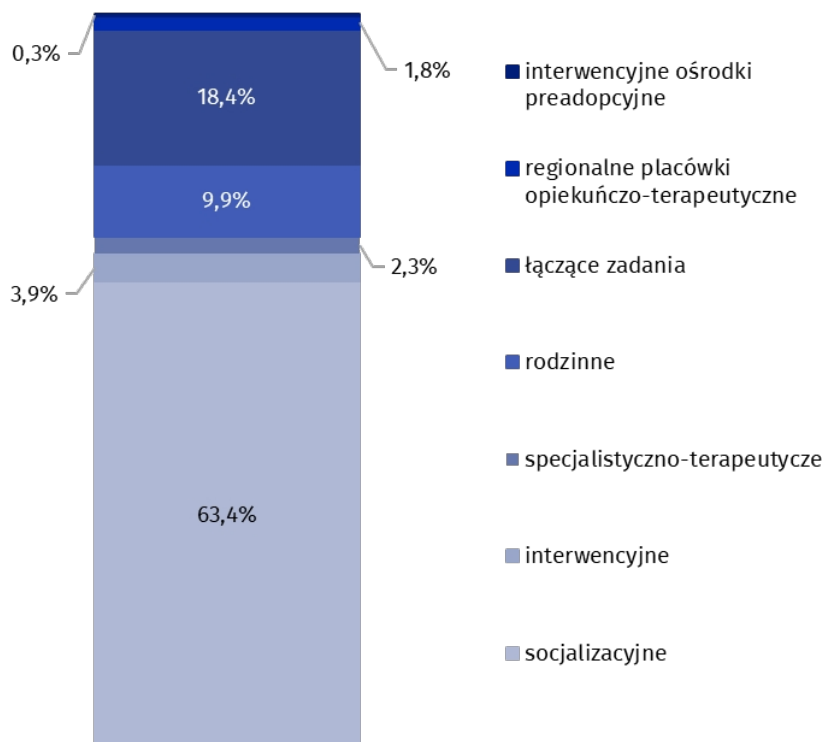
Wykres 3. Struktura wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Najliczniejszą grupę wychowanków stanowiły dz... w wieku 14-17 lat (44,9%)

W 2021 r. 4 530 wychowanków do 18 roku życia opuściło, z różnych powodów, placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej. Najliczniejsza grupa (35,9%) to podopieczni, którzy powrócili do rodziny naturalnej. Powodem opuszczenia placówki przez 25,4% wychowanków było przeniesienie do innego typu instytucjonalnej pieczy zastępczej. Do rodzinnej pieczy zastępczej odeszło 22,3% wychowanków, a 7,0% dzieci zostało przekazanych do adopcji. Spośród 2 043 wychowanków powyżej 18 roku życia, którzy opuścili placówki, 1 104 założyło własne gospodarstwo domowe, a 721 powróciło do rodziny naturalnej.

Wolontariusze w instytucjonalnej pieczy zastępczej

W 2021 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej charytatywnie udzielało się 833 wolontariuszy. Do placówek opiekuńczo-wychowawczych zgłosiło się 765 osób, do regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych 49, natomiast do interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych 19 osób. Wśród placówek opiekuńczo-wychowawczych najwięcej wolontariuszy wspomagało placówki socjalizacyjne (75,6%), a najmniej świadczyło pracę w placówkach interwencyjnych (3,7%).

Osoby niepełnosprawne prawnie w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Na koniec 2021 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 1 858 wychowanków niepełnosprawnych. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 1 651 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, a w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych odpowiednio - 205 i 2 osoby. Osoby niepełnosprawne w placówkach socjalizacyjnych stanowiły 62,0% wszystkich niepełnosprawnych wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 17,8% w placówkach łączących zadania placówek, 11,0% w placówkach rodzinnych, 7,0% w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych, a w placówkach interwencyjnych 2,2%.

Wśród wszystkich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej 11,7% stanowiły osoby niepełnosprawne

Tablica 1. Piecza zastępcza według województw w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

WOJEWÓDZTWA	Piecza rodzinna		Piecza instytucjonalna	
	rodziny	dzieci	placówki	wychowankowie
POLSKA	36 639	56 357	1 273	15 931
Dolnośląskie	3 916	5 848	158	2 051
Kujawsko-pomorskie	2 201	3 436	89	1 209
Lubelskie	1 722	2 659	93	950
Lubuskie	1 331	2 009	33	414
Łódzkie	2 845	4 152	75	1 015
Małopolskie	1 995	2 965	88	913
Mazowieckie	4 085	6 018	138	1 672
Opolskie	1 000	1 563	25	411
Podkarpackie	1 155	1 782	50	720
Podlaskie	921	1 420	29	390
Pomorskie	2 400	4 189	78	993
Śląskie	4 846	7 445	180	2 191
Świętokrzyskie	992	1 420	46	572
Warmińsko-mazurskie	1 796	2 816	61	761
Wielkopolskie	3 122	4 868	68	871
Zachodniopomorskie	2 312	3 767	62	798

11.05.2023r.

Pieczna zastępcza w 2022 r.

Wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej w porównaniu z 2021 r.

Na koniec 2022 r. w pieczy zastępczej przebywało 72,8 tys. dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziny naturalnej, z tego 56,2 tys. w pieczy rodzinnej oraz 16,6 tys. w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu z 2021 r. liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej zwiększyła się o 0,7%.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej

Na koniec 2022 r. rodzinna piecza zastępcza funkcjonowała w formie rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych, których było 35 439 oraz w formie rodzinnych domów dziecka – 781 placówek. Wśród rodzin zastępczych rodziny spokrewnione stanowiły 64,1%, rodziny niezawodowe – 30,1%, a rodziny zawodowe – 5,8%.

Rodzinna piecza zastępcza

Funkcję rodziny zastępczej pełniło 18 409 małżeństw i 17 030 samotnych osób. Rodziny, które przyjęły jedno dziecko stanowiły 72,6%, dwoje dzieci – 18,1%, troje – 5,4%, zaś czworo i więcej dzieci 3,8% wszystkich rodzin zastępczych. Ponad połowa osób prowadzących rodziny zastępcze była w wieku 51–70 lat. Rodzinne domy dziecka prowadziło 666 małżeństw i 115 samotnych osób. Większość osób (77,8%) pełniących funkcję rodzinnego domu dziecka była w grupie wiekowej 41–60 lat.

Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 56 240 dzieci, w tym 5 580 w rodzinnych domach dziecka. Spośród wszystkich dzieci objętych opieką 6 565 posiadało orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, a 2 719 było sierotami. Biorąc pod uwagę wiek podopiecznych umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, zarówno w rodzinach zastępczych jak i w rodzinnych domach dziecka, najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku 7–13 lat (19 469), natomiast niemowlęta stanowiły najmniej liczną grupę wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej (936). W 2022 r. do rodzinnej pieczy zastępczej po raz pierwszy zostało przyjętych 9 953 dzieci. W tym okresie rodzinną pieczę zastępczą opuściło 7 655 dzieci w wieku do 18 roku życia. Najwięcej z nich (31,0%) powróciło do rodzin naturalnych. Do adopcji trafiło 1 483 dzieci, natomiast do innej formy rodzinnej pieczy zastępczej 2 107 wychowanków. Z powodu przeniesienia do instytucjonalnej pieczy zastępczej, rodzinną pieczę zastępczą opuściło 1 078 dzieci, natomiast z powodu umieszczenia w domu pomocy społecznej, rodzinną pieczę zastępczą

Ponad połowa wszystkich rodzin zastępczych to rodziny spokrewnione

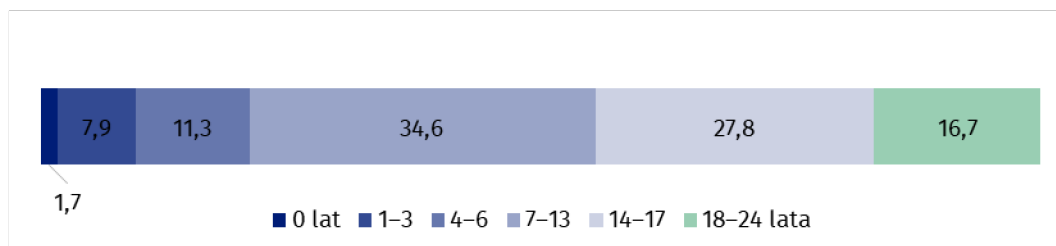
52,8% osób pełniących funkcję rodziny zastępczej byłow wieku 51–70 lat

Wśród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej 6 565 posiadało orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności

opuściło 29 dzieci. Wśród 4 539 pełnoletnich wychowanków, którzy w ciągu 2022 r. opuścili rodzinną pieczę zastępczą, 2 277 założyło własne gospodarstwo domowe, a 163 powróciło do rodzin naturalnych lub krewnych. Spośród wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą po ukończeniu 18 roku życia 1 723 nadal się nie usamodzieliło.

Wykres 1. Struktura dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej

Na koniec 2022 r. działało w Polsce 1 307 placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej, z tego 1 294 placówki opiekuńczo-wychowawcze, 10 regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz 3 interwencyjne ośrodki preadopcyjne. Do placówek opiekuńczo-wychowawczych zaliczamy placówki socjalizacyjne (807), rodzinne (209), interwencyjne (56), specjalistyczno-terapeutyczne (32) oraz placówki łączące zadania (190).

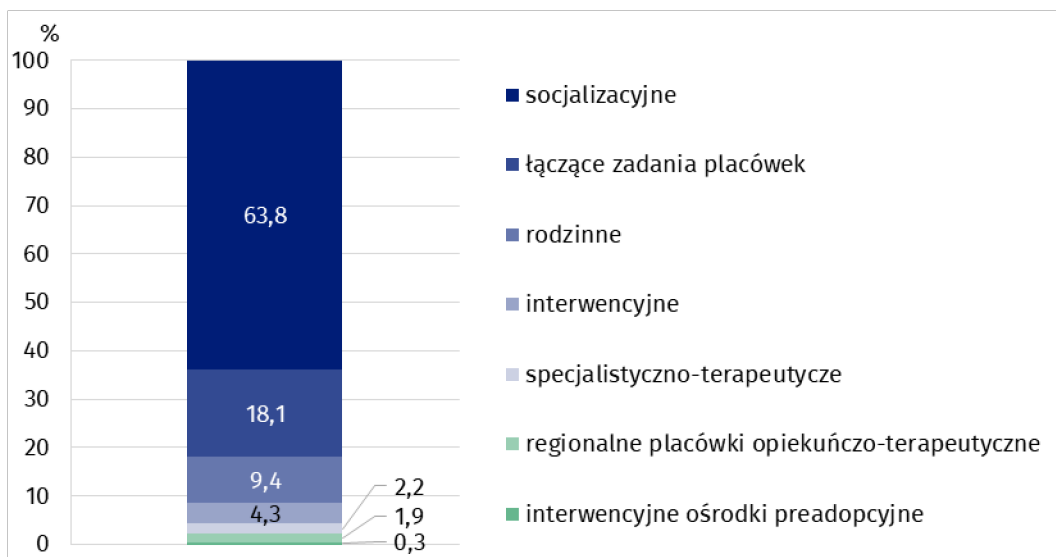
61,7% wszystkich placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej to placówki socjalizacyjne

Miejsca w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej posiadały 16 923 miejsca, w tym w placówkach socjalizacyjnych było 10 797 miejsc, w placówkach łączących zadania 3 065, a w rodzinnych, interwencyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych odpowiednio – 1 590, 725 i 374 miejsca. Pozostałe placówki posiadały łącznie 372 miejsca.

Wykres 2. Struktura miejsc w placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej według typu placówki w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

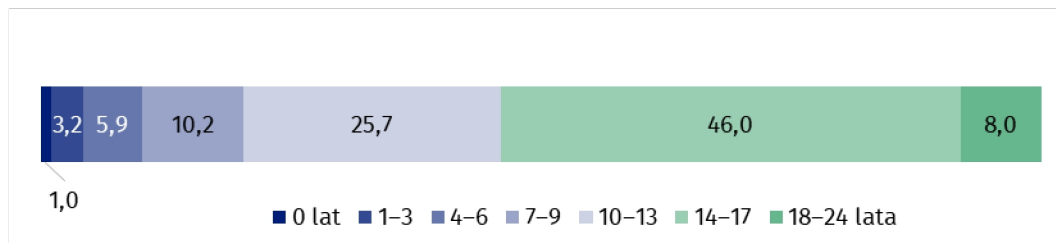
Wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Na koniec 2022 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 16 572 dzieci. Najliczniejszą grupę stanowili wychowankowie w wieku 14–17 lat (7 622 dzieci). Druga co do wielkości zbiorowość to dzieci w wieku 10–13 lat (4 258 osób). Najmniej liczna była najmłodsza grupa wiekowa – poniżej 1 roku (170 wychowanków). W placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało również 1 327 pełnoletnich, uczących się wychowanków.

Najliczniejszą grupę wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej stanowiły dzieci w wieku 14–17 lat (46,0%)

Wykres 3. Struktura wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

W 2022 r. 4 313 wychowanków do 18 roku życia opuściło placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej. Najlichniesza grupa (39,4%) to podopieczni, którzy powrócili do rodziny naturalnej. Powodem opuszczenia placówki przez 24,4% wychowanków było przeniesienie do innego typu instytucjonalnej pieczy zastępczej. Do rodzinnej pieczy zastępczej odeszło 20,6% wychowanków, a 5,6% zostało przekazanych do adopcji. Spośród 2 077 wychowanków powyżej 18 roku życia, którzy opuścili placówki, 1 199 założyło własne gospodarstwo domowe, a 697 powróciło do rodziny naturalnej.

Wolontariusze w instytucjonalnej pieczy zastępczej

W 2022 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej charytatywnie udzielało się 1 203 wolontariuszy. Do placówek opiekuńczo-wychowawczych zgłosiło się 1 117 osób, do regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych 53, natomiast do interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych 33 osoby. Wśród placówek opiekuńczo-wychowawczych najwięcej wolontariuszy wspomagało placówki socjalizacyjne (70,0%), a najmniej świadczyło pracę w placówkach rodzinnych (4,0%).

Osoby niepełnosprawne prawnie w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Na koniec 2022 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 2 033 wychowanków niepełnosprawnych. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych było 1 811 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, a w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych 222 wychowanków. W interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych nie przebywały osoby niepełnosprawne. Osoby niepełnosprawne w placówkach socjalizacyjnych stanowiły 65,3% wszystkich niepełnosprawnych wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 15,0% w placówkach łączących zadania placówek, 8,8% w placówkach rodzinnych, 7,8% w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych, a w placówkach interwencyjnych 3,1%.

Wśród wszystkich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej 12,3% stanowiły osoby niepełnosprawne

Tablica 1. Piecza zastępcza według województw w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

WOJEWÓDZTWA	Piecza rodzinna		Piecza instytucjonalna	
	rodziny	dzieci	placówki	wychowani e
POLSKA	36 220	56 240	1 307	16
Dolnośląskie	3 992	5 982	158	2
Kujawsko-pomorskie	2 149	3 450	90	1
Lubelskie	1 706	2 634	94	
Lubuskie	1 284	1 968	41	
Łódzkie	2 754	3 957	81	1
Małopolskie	1 983	3 025	98	1
Mazowieckie	4 089	6 083	137	1
Opolskie	980	1 543	27	
Podkarpackie	1 136	1 738	47	
Podlaskie	898	1 362	29	
Pomorskie	2 357	4 248	81	1
Śląskie	4 762	7 389	181	2
Świętokrzyskie	976	1 387	44	
Warmińsko-mazurskie	1 734	2 789	68	
Wielkopolskie	3 189	4 949	72	
Zachodniopomorskie	2 231	3 736	59	

Analizując powyższe dane statystyczne zauważa się, że na przestrzeni roku 2021 i 2022 liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zwiększyła się. Aby zachować płynność realizacji postanowień sądów a co ważniejsze dać dom dziecku znajdującemu się w trudnej sytuacji życiowej, niezbędne jest pozyskiwanie osób gotowych na podjęcie się roli rodzica zastępczego.

Wszystkie osoby chętne podjęcia się tej funkcji zapraszamy do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żorach na niezobowiązującą rozmowę dotyczącą możliwości uratowania dziecka w kryzysie.